

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПАВЛА ТИЧИНИ**

***ПЕДАГОГІКА ПРОФІЛЬНОЇ
ШКОЛИ***

Навчальний посібник

УМАНЬ – 2016

УДК 373.5(075.8)
ББК 74.202.66я73
П 24

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 6 від 29.11.2016 р.)*

Рецензенти:

Гриньова М. В. – доктор педагогічних наук, професор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Доброскок І. І. – доктор педагогічних наук, професор Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди;

Совгіра С. В. – доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Авторський колектив: **Коберник О. М.** (доктор педагогічних наук, професор); **Безлюдна Н. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Бойченко В. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Бялик О. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Гагарін М. І.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Дудник Н. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Прищепя С. М.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Стеценко Н. М.** – кандидат педагогічних наук, доцент.

Педагогіка профільної школи: навч. посібн. // За заг. ред. О. М. Коберника. / – Умань : ВПЦ «Візаві». – 2016. – 284 с.

У навчальному посібнику розкриваються основні тенденції розвитку сучасної загальноосвітньої школи, її структура та вимоги до змісту навчання на засадах компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів, проаналізовано сутність, принципи та види старшої профільної школи, обґрунтовуються інноваційні педагогічні технології, доцільні для використання у профільній школі; з'ясовуються основні аспекти управління і керівництва навчальним закладом.

Навчальний посібник розрахований на студентів, магістрантів та викладачів ВНЗ, вчителів і керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ.....	5
Тема 1. Сучасні тенденції розвитку загальноосвітньої школи.....	5
Тема 2. Компетентнісний та особистісно-орієнтований підхід як основа розвитку сучасної школи.....	13
Тема 3. Старша школа як профільний навчальний заклад.....	29
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ.....	44
Тема 4. Сутність інноваційних педагогічних технологій.....	44
Тема 5. Науково-теоретичні підходи вітчизняних педагогів до розробки нових педагогічних технологій.....	65
Тема 6. Зарубіжний досвід інноваційної педагогічної діяльності.....	79
Тема 7. Сучасні системи навчання в профільній школі.....	101
Тема 8. Нові педагогічні технології в умовах профільного навчання.....	120
Тема 9. Інноваційні технології виховання.....	176
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ШКОЛОЗНАВСТВА.....	212
Тема 10. Загальні питання управління та керівництва освітою і школою.....	212
Тема 11. Керівництво діяльністю школи.....	226
Тема 12. Планування роботи загальноосвітнього навчального закладу.....	232
Тема 13. Методична робота з педагогічними працівниками.....	261
Тема 14. Фінансово-господарська діяльність в школі. Шкільне документознавство.....	271

ПЕРЕДМОВА

Навчання на профільному рівні є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи загальної середньої освіти нашої держави. Саме профільне навчання найбільшою мірою враховує інтереси, нахили і здібності, можливості кожного учня. Воно покликане створити максимально сприятливі умови для розвитку особистості та спрямоване на те, щоб зробити процес навчання на останньому ступені загальноосвітньої школи таким, що відповідатиме реальним запитам учнів щодо орієнтації до вибору власної професійної діяльності. Означені завдання чітко визначені і в законодавчих, нормативних, концептуальних документах, зокрема у Концепції загальної середньої освіти і Концепції профільного навчання.

Профілізація навчання передбачає підвищені вимоги до професійної підготовки вчителя, його педагогічної компетентності, ерудиції, загальної культури. Професійне становлення молодого вчителя у процесі його підготовки у вищій школі передбачає не тільки знання фахової дисципліни, але й вміння інтеграції знань, знання інноваційних педагогічних технологій, сучасних форм і методів викладання. Для профільної школи потрібний учитель, здатний генерувати інноваційні ідеї, який проявляє професійний інтерес до розробки й реалізації нових навчальних програм, володіє високим інтелектуальним потенціалом та науковою компетентністю, різними методами активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці; має ґрунтовну методичну підготовку; проводить разом з учнем пошуково-дослідницьку роботу, зміцнює й розвиває емоційно-мотиваційну сферу підлітків.

Частково ці завдання вирішуються в ході опанування студентами курсу «Педагогіка профільної школи». Матеріали даного посібника розкривають організаційні, управлінські, навчально-виховні аспекти діяльності профільної школи. Запропонований курс містить чотирнадцять тем, які логічно розміщені у трьох навчальних модулях: «Загальні питання педагогіки профільної школи», «Інноваційні технології навчання та виховання в профільній школі», «Основи школознавства». Кожна із тем має таку структуру: план, виклад основного матеріалу, список рекомендованої літератури, питання для контролю та самоконтролю.

Зміст посібника адресовано студентам магістратури, молодим викладачам, слухачам курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Його доцільно використовувати в процесі самоосвіти освітянам, які забезпечують розвиток навчального закладу, сприяють усвідомленому виборі учнями майбутньої сфери діяльності.